

Departementet

J.nr. SNS-701-00015

Den 13. april 2007

Miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 27 ad L 161 - forslag til lov om ændring af lov om råstoffer (Ophævelse af fartøjsgodkendelse og modernisering af efterforsknings- og indvindingstilladelser på havet m.v.) stillet af Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Spørgsmål 27

Ministeren bedes kommentere henvendelsen af 29. marts 2007 fra Foreningen af Ral- og Sandsugere, jf. L 161 bilag 6.

Svar

Foreningen af Danske Ral og Sandsugere repræsenterer de virksomheder, der er indehavere af fartøjsgodkendelser efter råstoflovens § 19.

Foreningen foreslår, at en virksomhed, der på eget initiativ kan udpege et område, som virksomheden selv ønsker at efterforske, ikke bør mødes med en offentliggørelse af ønsket og efterfølgende skal i udbud om retten til at efterforske. Efter foreningens ønske bør et sådant initiativ belønnes med en efterfølgende eneret til indvinding i en årrække afhængig af indsatsen.

Som det fremgår af min besvarelse på spørgsmål 25, er jeg er i princippet enig og er indstillet på at stille ændringsforslag, der justerer lovforslaget, således at statens udbud af efterforskningstilladelser med fortrinsret til indvindingstilladelse som udgangspunkt vil blive tilrettelagt som invitationsrunder, hvor virksomhederne også med deres ansøgninger kan udpege områder, hvor de ønsker at efterforske.

Jeg deler derimod ikke foreningens frygt for monopol på adgangen til råstofferressourcerne. Lovforslaget indeholder en række elementer, som vil modvirke dette, herunder især den samtidige tilstedeværelse af statslige indvindingsområder, hvor alle kan få tilladelse til indvinding.

Foreningens henvendelse kan læses, som om foreningen foreslår, at det er staten, der som udgangspunkt forestår efterforskning, miljøvurdering og udlægning af indvindingsområder.

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 18, er det min opfattelse, at udlægning af nye områder bedst sker ved erhvervets egen indsats, fordi det er den enkelte råstofvirksomhed, der har den største interesse i at efterforske råstofforekomster, der i kvalitet, mængde og tilgængelighed kan leve op til de krav, som virksomheden og dens kunder måtte stille.

Til foreningens konkrete spørgsmål har jeg følgende bemærkninger:

1. Miljøministeren bedes fremlægge dokumentation for påstanden i bemærkninger til ændringsforslaget om, at en gennemførelse af lovændringen vil medføre lavere priser.

En række af de omkostninger, som foreningen opregner, skulle allerede med den eksisterende råstoflov have været afholdt af staten og erhvervet. For statens vedkommende gælder det udgifterne til kortlægning. For erhvervets vedkommende gælder det udgifter til efterforskning og miljøvurdering. Hertil kommer, at beregningsgrundlaget for vederlaget til staten ikke kun omfatter de 2 – 2.5 mio. m³, der indvindes til råstofforsyning til land, men også omfatter råstofindvinding til de anlægsarbejder på havet, der ikke er vedtaget ved lov. Beregningsgrundlaget er derfor nærmere 5 mio. m³, og omkostningerne pr. m³ til skønnes således at blive betydeligt lavere end de af foreningen anførte 3,50 kr. pr m³.

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 17, fremgår det af Konkurrencestyrelsens undersøgelse, at de nuværende regler har medført konkurrencebegrænsninger og i konkrete tilfælde har haft negativ virkning på priserne for sandsugningsopgaver. Det fremgår også, at en ophævelse af disse regler vurderes at føre til større konkurrence på de store anlægsopgaver og at give muligheder for udvidelser af produktionen af råstoffer fra havbunden til erstatning af produktionen fra landgrusgrave.

Det fremgår endvidere af Økonomi- og Erhvervsministeriets hørings svar, at lovforslaget vil medføre en positiv strukturel konsekvens, idet den friere konkurrence medfører lavere omkostninger i den danske bygge- og anlægsbranche.

2. Ministeren bedes redegøre for, at Kystdirektoratet og offentlige bygherrer ikke skal omfattes af udbud og vederlag.

Det er kun Kystdirektoratet og offentlige anlægsarbejder vedtaget ved lov, som er undtaget fra bestemmelsen om at skulle betale vederlag for de råstoffer, der indvindes. Det skyldes, dels at der er tale om lovregulerede anlægsopgaver, dels at Kystdirektoratet og de offentlige bygherrer også selv afholder udgifter til kortlægning, undersøgelser og miljøvurderinger m.v., dvs. de udgifter, som vederlaget ellers skulle dække.

3. Ministeren bedes redegøre for, at udbudsformen ikke udhuler konkurrencen.

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 18, indebærer udbud en række fordele:

- Vilkårene for indvinding på dansk havområde tilnærmes vilkårene i vore nabolande, som anvender udbud ved indvinding på havet
- Udbud giver – i modsætning til en ansøgningsmodel – alle interesserede lige mulighed for at byde ind og dermed lige adgang til at opnå indvindingsret
- Udbud sikrer et objektivi grundlag for valg af vinderen af indvindingsretten.

Efter lovforslaget vil et udbud kunne tilrettelægges således, at en råstofforekomst opdeles i flere områder, således at virksomhederne vil kunne byde på forskellige delområder af den samme forekomst. Et krav om minimumsudnyttelse af forekomsten i hvert enkelt område vil sikre imod, at en enkelt indvinder vil kunne reservere hele området uden at udnytte det.

Også de statslige indvindingsområder vil i en årrække efter 2010 fungere som et alternativt supplement for de virksomheder, der ikke gennem udbud vinder et område, der er nødvendigt for virksomhedens aktiviteter.

I en situation, hvor en råstofforesource kun findes i ét eller få begrænsede områder, og hvor et udbud af området eller områderne vil skabe en monopollignende situation, vil området eller områderne kunne udlægges som et statsligt indvindingsområde, hvortil alle virksomheder har adgang til indvinding mod vederlag. Monopollignende situationer, der er geografisk betingede, vil kunne modvirkes ved, at der udbydes flere indvindingsområder inden for samme geografiske område.

4. Miljøministeren bedes redegøre for, hvordan råstofforsyningen til alle dele af landet sikres, når de mængder, der er tildelt i indvindingstilladelserne i de enkelte konverteringsområder, er indvundet.

Som det fremgår af mit svar på spørgsmål 21, kan den enkelte virksomhed, i det omfang enkelte virksomheder har behov for nye indvindingsområder, indgive ansøgning om tilladelse til forundersøgelse, efterforskning og indvinding efter reglerne i lovforslagets § 20, stk. 2. Hertil kommer, at de statslige områder fra 2010 vil fungere som supplement til de indvindingsområder, som erhvervet har fået udlagt.

5. Miljøministeren bedes oplyse, hvordan den nye lov sikrer, at alle dele af landet har mulighed for at blive forsynet med råmaterialer på længere sigt.

Jeg kan henvise til mine bemærkninger under punkt 4.

6. Miljøministeren bedes oplyse, hvordan udbudsformen øger konkurrencen på indvindingsaktiviteterne og ikke blot indskrænker sig til at blive konkurrence på erhvervelsen af indvindingsretten.

Allerede i dag foregår der konkurrence virksomhederne imellem for at sikre sig indvindingsrettigheder. Formålet med udbud er udover en øget konkurrence bl.a. at sikre gennemsigtighed for erhvervet både i forhold til de områder, som staten stiller til rådighed for indvinding, og åbenhed om og ensartethed i de kriterier, som staten anvender ved tildelingen af en indvindingsret mellem de virksomheder, der konkurrerer om indvindingsrettighederne.

Som det fremgår af bemærkningerne til lovforslagets enkelte bestemmelser, § 1, nr. 9, vil det af udbudsmaterialet fremgå, hvilke kriterier der vil indgå i udvælgelsen af vinderen, med hvilken vægt hvert kriterium vil indgå i udvælgelsen samt eventuelle minimumskrav, som et bud skal indeholde for at blive taget i betragtning. Formålet er, at det med udbudsrunder af indvindingsrettigheder bliver en gennemsigtig procedure, hvor der er offentlighed om, hvilke indvindingsrettigheder som interesserede virksomheder kan byde ind på.

Det fremgår, at Dansk Byggeris begrundelse for spørgsmålet bl.a. er, at foreningen frygter, at kun kapitalstærke virksomheder vil være i stand til gennem udbud at sikre sig indvindingsrettigheder.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger og af høringsnotatet, så indeholder lovforslaget en række elementer, der modvirker monopoldannelse, og som giver også de mindre kapitalstærke virksomheder en mulighed for at operere på markedet.

Et centralt element heri er udlægningen af de statslige indvindingsområder. Om muligheden for, at de mindre virksomheder kan opnå indvindingsområder ved udbud, kan jeg henvise til mine bemærkninger til pkt. 3.

7. Miljøministeren bedes redegøre for, hvorfor der fremsættes et lovforslag, hvor væsentlige bestemmelser er helt afhængige af indholdet af flere bekendtgørelser, der først bliver udarbejdet efter lovændringens vedtagelse.

Jeg henviser til mit svar på spørgsmål 19. Heraf fremgår det, at reglerne i §§ 20-22 om tilladelse til efterforskning og indvinding med lovforslaget bliver betydeligt udbygget og mere detaljeret beskrevet end i den gældende lov. I lovforslagets bemærkninger til de enkelte bestemmelser er der desuden meget detaljeret redegjort for, hvordan reglerne vil blive udmøntet i en "midlertidig" (for perioden fra lovens ikrafttræden indtil detaljerne i opbygningen af udbudsordningen er faldet på plads) og en "endelig" tilladelsesbekendtgørelse og i en bekendtgørelse om udlægning af statslige indvindingsområder.

For så vidt angår de to tilladelsesbekendtgørelser er det forudsat, at udmøntning skal ske efter nærmere drøftelse med branchen. Og for udlægning af de statslige områder gælder, at det for en stor dels vedkommende vil være udviklingen i markedet, som vil være bestemmende for, hvor de mest hensigtsmæssigt skal udlægges. Derfor er det min opfattelse, at den forelåede afgrænsning mellem reglerne i lovforslaget og de mere detaljerede

og konkrete bestemmelser, der forslås fastlagt i kommende bekendtgørelser, er fornuftig.

8. Miljøministeren bedes oplyse, hvornår den statslige udlægning af områder vil starte, og hvornår den forventes at have et omfang, der kan dække landets almindelige løbende behov for råstofforsyning.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, er det hensigten, at de statslige indvindingsområder fra 2010 skal fungere som supplement til de indvindingsområder, som erhvervet har fået udlagt ved udbud. Virksomhederne får således alene eller sammen den fornødne tid til at investere i opbygningen af det netværk af indvindingsområder, som kan dække virksomhedernes behov for råstoffer og behov for spredning af indvindingsområder i forhold til, hvor råstofferne skal afsættes.

9. Miljøministeren bedes oplyse, hvordan det sikres, at løbende indbetalinger til staten for indvinding i de statslige områder og at al anden råstofindvinding på havet reserveres til efterforskning og udlægning af nye råstoffressourceområder.

Som det fremgår af lovforslagets bemærkninger, skal vederlaget til staten som dække de udgifter, som staten afholder til kortlægning af råstoffressourcer, administration af udbudsordningen og de statslige områder, samt udgifter til efterforskning, undersøgelser og miljøvurdering i forbindelse med udlægningen af statslige indvindingsområder. Indtægter og udgifter hertil skal balancere over en årrække. De skønnede udgifter hertil er ca. 10 mio. kr. årligt.

Herudover er det forsigtigt skønnet, at staten årlig vil oppebære en indtægt på ca. 5 mio. kr. som provenu ved salg af indvindingsretten.

10. Miljøministeren bedes oplyse, hvad der i lovforslaget giver indvinderne et incitament til at investere i at afdække nye ressourceområder.

Som det fremgår indledningsvis er jeg enig med foreningen i, at det er vigtigt, at virksomhederne i loven tildeles en ret og opnår fordele ved at tage initiativ til at få udlagt nye indvindingsområder.

For at kunne belønne de virksomheder, der anvender ressourcer på at gennemføre efterforskningsaktiviteter, kan der ved tilladelsen til efterforskning samtidigt meddeles fortrinsret til en efterfølgende indvindingstilladelse. Der kan således f.eks. blive tale om, at den virksomhed, som gennemfører efterforskningen, i en kortere årrække tildeles eneret til indvinding af råstofforekomsten og herefter i en årrække ret til enten en del af det geografiske område eller en pct.-del af forekomsten.

Herved belønnes virksomheden for sit initiativ samtidig med, at dele af råstofforekomsten helt eller delvist inden for et kortere tidsrum vil kunne stilles til rådighed for andre virksomheders råstofindvinding.

Jeg som nævnt indstillet på at justere lovforslaget, således at ansøgning om efterforskningstilladelser som udgangspunkt tilrettelægges i invitationsrunder.

12. Miljøministeren bedes oplyse, hvad der ligger til grund for, at man ikke kan udstede eneretstilladelser til indvinding.

Spørgsmålet må bero på en misforståelse, idet eneret indgår i lovforslaget som et af de elementer, der skal fremme virksomhedernes incitament til at investere, og som det fremgår af mine bemærkninger under punkt 10, så kan de virksomheder, der anvender ressourcer på at gennemføre efterforskningsaktiviteter, belønnes ved, at der ved meddelelse af tilladelsen til efterforskning samtidigt meddeles fortrinsret til en efterfølgende indvindings-tilladelse.